

M.A. 2nd Semester Examination, 2025

SANSKRIT

PAPER—SANS-201

Full Marks : 50

Time : 2 hours

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेन देवनागर्या च समाधेयाः

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

1. यथानिर्देशमुत्तरं दीयताम् —

(क) पूर्वोत्तरपक्षोपस्थापनपुरःसरं वेदस्य मन्त्रभागानां प्रामाण्यमस्ति वा न वेति अधिकृत्य कश्चिन्निबन्धः विरच्यताम् । 10

अथवा

विधिरूपब्राह्मणभागस्य प्रामाण्यं पूर्वोत्तरपक्षाभ्यां सायणदिशा प्रतिपाद्यताम् ।

(ख) निरुक्ताध्ययनस्य किं प्रयोजनम् इति सम्बन्धालोच्यताम् । 10

अथवा

निपातस्वरूपं सामान्येनालोच्य उपमार्थकान् निपातान्
विशेषेण आलोच्यताम् ।

2. यथानिर्देशमुत्तरं दीयताम्—

(क) यथेच्छं प्रश्नत्रयं समाधेयम्— 5 × 3

(i) सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या— 'तदर्शशास्त्रात्' अथवा
'परिसंख्या' ।

(ii) 'अनित्यदर्शनाच्च'— इति व्याख्यायताम् ।

(iii) 'भावप्रधानमाख्यातम्' अथवा 'सत्त्वप्रधानानि
नामानि'— इति निरुक्तवचनं व्याख्यायताम् ।

(iv) समुद्रः, जातवेदस्— इति पदयोः निर्वचनं
क्रियताम् ।

(ख) एकस्य व्याख्या कार्या— 5 × 1

(i) पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रियाः ।
अनन्दा नाम ते लोकास्तान् स गच्छति ता ददत् ॥

(3)

(ii) न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यो लप्स्यामहे
वित्तमद्राक्ष्म चेत् त्वा ।
जीविष्यामो यावदीशिष्यसि त्वं वरस्तु मे
वरणीयः स एव ॥

[Internal Assessment — 10 Marks]
